АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË SIGURIMEVE

тел/tel: 02 3254 050
факс/faks: 02 3290 240
адреса/adresa: ул.Македонија 66, Палата Лазар Поп Трајков 5-ти 1000 Скопје, Република Северна Македонија
rr.Makedonija Pa Nr Pallati Llazar Pop Trajkov, kati i 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veri
e-email: contact@aso.mk
www.aso.mk

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA E MBIKËQYRJES SË SIGURIMEVE
Бр.-Nr. 14-312/1
07.04 2022 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

01.4.2022 година

УПАТСТВО[1]
за евидентирање (книжење) на трошоци за провизија и останатите трошоци за стекнување по однос на склучени договори за осигурување во деловната евиденција на друштвата за неживотно осигурување (со практични примери)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за Контен план за друштвата за осигурување и реосигурување ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 303/2021). Со измените се врши допрецизирање на одредбите од Правилникот за контен план кои се однесуваат на сметководствено признавање односно евидентирање на трошоците за стекнување. Со измената се предвидува трошоците за провизија спрема застапниците, друштвата за застапување во осигурување и осигурително брокерските друштва (како дел од вкупните трошоци за стекнување на друштвата) да се признаваат како расход на друштвото за осигурување во моментот на сметководствено признавање (евидентирање) на приходот по основ на премија со што ќе се обезбеди конзистентност во начинот на признавање на бруто полисираната премија за осигурување како приход и провизијата за осигурување (трошок за стекнување) како расход на друштвото за осигурување.

Со ова Упатство, во согласност со Правилникот за контен план, се утврдуваат општи насоки за евидентирање (книжење) на трошоците за провизија спрема застапници и посредници во осигурување во однос на склучени договори (полиси) за осигурување во деловната евиденција на друштвата за осигурување кои вршат работи на осигурување во класите на осигурување во рамки на групата на неживотно осигурување (за кои не се издвојува математичка рзерва).

Евидентирањето на останатите трошоци за стекнување признаени во Правилникот за контен план (конто 420 -Трошоци за одобрени бонуси и попусти, конто 4700 - Плати на вработени во внатрешната продажна мрежа и конто 453д - Трошоци за печатење на обрасци) се евидентираат (книжат) во деловната евиденција на друштвото согласно истите принципи кои се однесуваат на трошоците за провизија.

[1] Упатството нема сила на правен акт.

Целта на ова Упатство е да обезбеди конзистенстност во водење на сметководствено-деловната евиденција на друштвата за осигурување и соодветна споредливост на нивните финансиски извештаи.

II. РЕЛЕВАНТНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ КНИЖЕЊА

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
I. Евидентирање на Бруто пресметана провизија за осигурување (во момент на признавање на приход по основ на Бруто полисира премија (БПП), без разлика дали трошоците во целост или делумно се однесуваат на наредниот пресметковен период и без разлика на начинот и времето на исплата на провизијата договорен со застапникот односно посредникот)				
Се евидентира цел износ на провизија утврден во договорот за застапување односно посредување				
430		Трошоци за провизија		
	297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		
II. Евидентирање на Одложени трошоци за стекнување (одложување на трошоците за стекнување односно нивно капитализирање, согласно истите принципи согласно кои се одлага приходот по основ на премија за осигурување БПП и се формира резерва за преносна премија (РПП)				
Се евидентира дел од износот на провизија евидентиран на конто 430 кој се однесува на наредниот пресметковен период				
1920		Одложени трошоци за стекнување		
	438	Промена во одложените трошоци за стекнување		
III. Евидентирање на Бруто пресметана провизија за осигурување (согласно условите предвидени во договорот со застапникот односно посредникот, пр.кога ќе се изврши наплата на премијата за осигурување по конкретниот договор за осигурување, доколку истото е ставено како услов во договорот склучен со застапникот/посредникот)				
Се евидентира износот на провизија кој му следува на застапникот односно посредникот согласно условите во договорот а по настапување на услови (пр. наплатена е премијата за осигурување на сметка на ДО, поради што му следува провизија на застапникот)				
297		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		
	234	Обврски за провизија по основ на работи на застапување и посредување во осигурувањето		

IV. Фактичка исплата на провизија (според склучен договор со посредникот)				
Се евидентира износот на провизија кој ДО му го плаќа на застапникот односно посредникот				
234		Обврски за провизија по основ на работи на застапување и посредување во осигурувањето		
	1000	Жиро сметка		
V. Исправка на вредност на обврските по основ на провизија (доцнење во наплата на премијата за осигурување од страна на застапникот) или престанок на обврската на друштвото согласно договорот склучен со застапникот односно посредникот – (отпис)				
Се евидентира износот на исправка на вредност на обврската по основ на провизија согласно истите принципи како и за побарувањето по основ на премија				
297[2]		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		
	719[3]	Останати осигурително технички приходи		
VI. Затварање на исправката на вредност на обврските по основ на провизија (поради исплата на провизија на застапникот)				
Се евидентира износот кој бил евидентиран како исправка на вредност на обврската за провизија спрема застапникот односно посредникот а кој се затвара поради исплата на провизијата спрема застапникот односно посредникот				
719		Останати осигурително технички приходи		
	297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		

[2] Аналитика преку која посебно ќе се прикажува делот кој се однесува на исправка на вредност а посебно делот кој се однесува на отпис
[3] Аналитика преку која посебно ќе се прикажува делот кој се однесува на исправка на вредност а посебно делот кој се однесува на отпис

III. ПРЕГЛЕД НА КОНТА И ГРУПИ НА КОНТА ПО ПОЗИЦИИ ОД ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ)

Број на позиција	Група на конта, конта
2	3
202	700
203	701
204	702
205	703
206	704
207	705
208	706
209	707
211	7200, 7210, 7220, 7230, 7240, 7250, 7260, 7270, 729д
213	7279
214	7245
215	7263
216	7201, 7202, 7203, 7204, 7205, 7206, 7209
217	7221, 7222, 7223, 7224, 7225, 7226, 7229
218	7251, 7252, 7253, 7259
220	7261
221	7262
222	7269
223	7211, 7231, 7232, 7239, 7241, 7242,7243, 7244, 7249, 729д
223а	710
224	711, 712,713,714, 719
225	730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739
228	400
229	401
230	402
231	403
232	404
233	405
234	406
237	4100, 4102, 4103
238	4110, 4112, 4113
240	414
241	415
243	412, 416
244	413, 417
246	4101
247	4111
249	4200
250	4201
253	430
253а	4700
254	420, 453д
255	438
257	44
258а	4701д, 4702д,
258б	4701д, 4702д,
258в	4701д, 4702д,
258г	471
258д	479
259	431

260а	432, 433,434, 435, 436, 4370, 4371, 4372, 439,
260б	450,451,452,453д, 454,455,456,459,
260в	460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469
262	490
263	480
264	481
265	483
267	4841
268	4842
269	4840, 4843, 4849
270	482,485,489
272	424
273	421, 422, 423, 425, 429
274	494
275	491, 492, 493, 495, 496, 497, 498
276	801
277	802
278	810, 811
280	820
281	821

IV. РЕЛЕВАНТНИ ПРИМЕРИ

Пример 1:

Договор за осигурување (полиса) по основ на осигурување од автомобилска одговорност - зелена карта склучен на ден 1.7.2021 година каде осигурителното покритие започнува на 1.7.2021 година а бруто премијата за осигурување изнесува 3690 денари. Не е предвиден финансиски попуст. Договорот е склучен преку застапник во осигурување кој согласно договорот за застапување во осигурување се стекнува (има право) со провизија во износ од 10% по целосна уплата на премијата за осигурување на сметка на друштвото за осигурување. Согласно договорот со застапникот предвидено е дека застапникот нема право на провизија доколку премијата не е наплатена по истек на 6 месеци од денот на склучување на договорот за осигурување. Премијата е наплатена на 2.10.2021 година.

1.7.2021 година (склучен договор за осигурување)

I. Евидентирање на Бруто пресметана премија за осигурување (се евидентира износот на премија кој е договорен (полисиран) во тековниот пресметковен период, без разлика дали истиот во целост или делумно се однесува на нареден период пресметковен период)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
1200		Побарување по основ на премија за осигурување	3690	
	700	Бруто полисирана премија за осигурување		3690

II. Евидентирање на Бруто пресметана провизија за осигурување (се евидентира износот на провизија кој е договорен (му следува на застапникот) без разлика дали трошоците за провизија во целост или делумно се однесуваат на наредниот пресметковен период и без разлика на начинот и времето на исплата на провизијата договорен со застапникот.

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
430		Трошоци за провизија	369	
	297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		369

30.9.2021 година (квартална пресметка[4])

I. Евидентирање на резервата за преносна премија (на датумот на пресметка и известување)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
705		Промена во Бруто резервата за преносна премија	2768	
	6000	Бруто резерва за преносна премија		2768

II. Евидентирање на Одложени трошоци за стекнување - одложување на трошоците за стекнување односно нивно капитализирање, согласно истите принципи согласно кои се одлага приходот по основ на премија за осигурување БПП и се формира резерва запреносна премија (РПП) (Се евидентира дел од износот на провизија евидентиран на конто 430 кој се однесува на наредниот пресметковен период)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
192001		Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување	277	
	438	Промена во одложените трошоци за стекнување		277

III. Евидентирање на Исправка на вредност на бруто полисирана премија согласно Правилник на АСО (доцнење од 60-120 дена минимум 31% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
4940		Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување посебна резерва	1144	
	1290	Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)		1144

[4] Во примерот е дадена квартална пресметка (на крајот на секој квартал 31.3/30.6/30.9 и 31.12) имајќи ја предвид минималната фрекфенцијата на пресметка и известување за финансиски извештаи до Агенцијата за супервизија на осигурување утврдена во Законот за супервизија на осигурување и соодветни правилници. Евиденцијата и пресметката на сите ставки од деловните биланси друштвото треба да се прави на редовна основа.

IV. Евидентирање на Исправка на вредност на обврска по основ на провизија согласно истите проценти кои се утврдени за исправка на вредност на побарувањата по онов на премија (доцнење од 60-120 дена минимум 31% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
297		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	114,4	
	719	Останати осигурително технички приходи		114,4

2.10.2021 година (наплата на премијата во целост и исплата на провизија спрема застапникот)

I. Евидентирање на наплатената премија по основ на склучениот договор за осигурување

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
100		Парични средства во банка во домашна валута	3690	
	1200	Побарување по основ на премија за осигурување		3690

II. Евидентирање на провизијата која му следува на застапникот

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
297		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	369	
	2341	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето		369

III. Евидентирање на фактичка исплата на провизија спрема застапникот

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
2341		Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето	369	
	100	Парични средства во банка во домашна валута		369

IV. Евидентирање на затварање на исправката на вредност на вредност на премијата за осигурување (поради наплата на премијата)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
1290		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	1144	
	494	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето		1144

V. Евидентирање на затварање на исправката на вредност на обврската по основ на провизија (поради исплата на провизија)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
719		Останати осигурително технички приходи	114,4	
	297	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето		114,4

2.10.2021 година

Конта Биланс на успех

Конта	Опис	Должи	Побарува	Салдо должи	Салдо побарува
700	Бруто полисирана премија за осигурување		3690		3690
705	Промена во бруто резервата за преносна премија	2768		2768	
4940	Загуби поради обезвредување на побарувања	1144	1144	0	0
430	Трошоци за провизија	369		369	
438	Промена во одложените трошоци за стекнување		277		277
719	Останати осигурително технички приходи	114	114	0	0

Конта Биланс на состојба

Конта	Опис	Должи	Побарува	Салдо должи	Салдо побарува
1200	Побарување по основ на премија за осигурување	3690	3690	0	0
1290	Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)	1144	1144	0	0
100	Парични средства во банка во домашна валута	3690	369	3321	
192001	Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување	277		277	
2341	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето	369	369	0	0
297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	114 369	369 114	0	0
6000	Бруто резерва за преносна премија		2768		2768

Пример 2:

Договор за осигурување (полиса) по основ на осигурување од автомобилска одговорност - зелена карта склучен на ден 1.7.2021 година каде осигурителното покритие започнува на 1.7.2021 година а бруто премијата за осигурување изнесува 3690 денари. Не е предвиден финансиски попуст. Договорот е склучен преку застапник во осигурување кој согласно договорот за застапување во осигурување се стекнува (има право) со провизија во износ од 10% по целосна уплата на премијата за осигурување на сметка на друштвото за осигурување. Согласно договорот со застапникот предвидено е дека застапникот нема право на провизија доколку премијата не е наплатена по истек на 6 месеци од денот на склучување на договорот за осигурување. Премијата не е наплатена по истек на 6 месеци од склучување на полисата.

1.7.2021 година (склучен договор за осигурување)

I. Евидентирање на Бруто пресметана премија за осигурување (се евидентира износот на премија кој е договорен (полисиран) во тековниот пресметковен период, без разлика дали истиот во целост или делумно се однесува на нареден период пресметковен период.)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
1200		Побарување по основ на премија за осигурување	3690	
	700	Бруто полисирана премија за осигурување		3690

II. Евидентирање на Бруто пресметана првизија за осигурување (се евидентира износот на провизија кој е договорен (му следува на застапникот) без разлика дали трошоците за провизија во целост или делумно се однесуваат на наредниот пресметковен период и без разлика на начинот и времето на исплата на провизијата договорен со застапникот.

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
430		Трошоци за провизија	369	
	297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		369

30.9.2021 година (квартална пресметка)[5]

I. Евидентирање на резервата за преносна премија (на датумот на пресметка и известување)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
705		Промена во Бруто резервата за преносна премија	2768	
	6000	Бруто резерва за преносна премија		2768

II. Евидентирање на Одложени трошоци за стекнување - одложување на трошоците за стекнување односно нивно капитализирање, согласно истите принципи согласно кои се одлага приходот по основ на премија за осигурување БПП и се формира резерва за преносна премија (Се евидентира дел од износот на провизија евидентиран на конто 430 кој се однесува на наредниот пресметковен период)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
192001		Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување	277	
	438	Промена во одложените трошоци за стекнување		277

III. Евидентирање на Исправка на вредност на бруто полисирана премија согласно Правилник на АСО (доцнење од 61-120 дена - минимум 31% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
4940		Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување посебна резерва	1144	
	1290	Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)		1144

[5] Во примерот е дадена квартална пресметка (на крајот на секој квартал 31.3/30.6/30.9 и 31.12) имајќи ја предвид минималната фрекфенцијата на пресметка и известување за финансиски извештаи до Агенцијата за супервизија на осигурување утврдена во Законот за супервизија на осигурување и соодветни правилници. Евиденцијата и пресметката на сите ставки од деловните биланси друштвото треба да се прави на редовна основа.

IV. Евидентирање на Исправка на вредност на обврска по основ на провизија согласно истите проценти кои се утврдени за исправка на вредност на побарувањата по онов на премија (доцнење од 61-120 дена минимум 31% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
297		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	114,3	
	719	Останати осигурително технички приходи		114,3

31.12.2021 година (квартална пресметка)

I. Евидентирање на резервата за преносна премија (на датумот на пресметка и известување)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
6000		Бруто резерва за преносна премија	2768	
	705	Промена во Бруто резервата за преносна премија		2768
705		Промена во Бруто резервата за преносна премија	1850	
	6000	Бруто резерва за преносна премија		1850

II. Евидентирање на Одложени трошоци за стекнување - одложување на трошоците за стекнување односно нивно капитализирање, согласно истите принципи согласно кои се одлага приходот по основ на премија за осигурување БПП и се формира резерва запреносна премија (РПП) (Се евидентира дел од износот на провизија евидентиран на конто 430 кој се однесува на наредниот пресметковен период)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
438		Промена во одложените трошоци за стекнување	277	
	192001	Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување		277
192001		Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување	185	
	438	Промена во одложените трошоци за стекнување		185

III. Евидентирање на Исправка на вредност на бруто полисирана премија согласно Правилник на АСО (доцнење од 121-270 дена минимум 51% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
1290		Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)	1144	
	4940	Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување посебна резерва		1144
4940		Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување посебна резерва	1882	
	1290	Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)		1882

IV. Евидентирање на Исправка на вредност на обврска по основ на провизија согласно истите проценти кои се утврдени за исправка на вредност на побарувањата по онов на премија (доцнење од 121-270 дена минимум 51% исправка)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
719		Останати осигурително технички приходи	114,3	
	297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија		114,3
297		Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	188	
	719	Останати осигурително технички приходи		188

2.1.2022 година (прв датум по истек на шест месеци од 1.7.2021 година кога е склучена полисата)

V. Евидентирање на затварање на исправката на вредност на обврската по основ на провизија - отпис (поради непостоење на обврска за исплата на провизија спрема застапникот согласно склучениот договор, истекле 6 месеци од денот на склучување на полисата а премијата не е наплатена)

Конто должи	Конто побарува	Опис	Должи	Побарува
297		Останати осигурително технички приходи	181	
	719	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето		181

2.1.2022 година

Конта Биланс на успех

Конта	Опис	Должи	Побарува	Салдо должи	Салдо побарува
700	Бруто полисирана премија за осигурување		3690		3690
705	Промена во бруто резервата за преносна премија	1850		1850	
4940	Загуби поради обезвредување на побарувања	1881		1881	
430	Трошоци за провизија	369		369	
438	Промена во одложените трошоци за стекнување		185		185
719	Останати осигурително технички приходи		188 181		

Конта Биланс на состојба

Конта	Опис	Должи	Побарува	Салдо должи	Салдо побарува
1200	Побарување по основ на премија за осигурување	3690		3690	
1290	Исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување – резервирања (посебна резерва)		1881		1881
100	Парични средства во банка во домашна валута				
192001	Одложени трошоци за провизија на застапници во осигурување	185		185	

2341	Обврски по основ на провизија на застапници во осигурувањето				
297	Обврски за пресметани а одложени трошоци за провизија	188 181	369		
6000	Бруто резерва за преносна премија		1850		1850

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ
Претседател на Совет на експерти,
Крсте Шајноски